

VI. Évfolyam 4. szám - 2011. december

Lasz György
georgelasz@gmail.com

A SZEMÉLYBIZTOSÍTÁS SPECIFIKUMAI A MAGÁNBIZTONSÁGI SZOLGÁLTATÓ ESETÉN

Absztrakt

Életet adni az életért - a legnagyobb vállalás. Ez már nem üzleti elkötelezettség, hanem a hivatás mélyről fakadó, meggyőző szeretete. Nemcsak a magán biztonsági szolgálatoknak delegált feladatok, de ezek szabályozása is eltérő a tagállamokban. Időrendi sorrendben a magán biztonsági szolgálatokra vonatkozó törvényi szabályozás az 1990-es évek elején jelent meg Nyugat-Európában, és az 1990-es évek végén, a XXI sz. elején jelent meg Kelet-Európában. Két kivétel van: Olaszország 1931-es törvényével, és Svédország, ahol 1974-ben született meg a jogszabály. A kötelező képzés megszervezése sem egységes az Unión belül; van ahol ez állami feladat, van ahol magán. Spanyolországban a képzés megszervezése, a tanárok akkreditálása és a majdnem 500 képzési centrum engedélyezése a rendőrség felügyelete alá tartozik. A rendőrség tartja a magáncégekhez jelentkezők felvételi vizsgáját is. A normák és a Közösségi gyakorlat áttekintését követően cikkemben a cégünk által formált személyvédelmi gyakorlatról szólok.

Giving life to life - the biggest assumption. This is not a business commitment yet, but the deep, convincing affection for profession. Not only the tasks belong to the private security services, but regulation of these as well are different in the Member States. In chronological order the legal regulation of private security services appeared in Western Europe in the early 1990's, and in Eastern Europe in the end of the 1990's, in the early 21st century. There are two exceptions: Italy with its act of 1931, and Sweden where the law was made in 1974. Also the organisation of compulsory training is not unitary in Union; somewhere this is a duty of state, somewhere this is private. In Spain the organisation of training, accreditation of teachers, and authorization of the almost 500 training centre are under the police surveillance. The police holds also the entrance exam for those who applied to private businesses. After reviewing the norms and the Community practice my article will discuss the close protection practice formed by our business.

Kulcsszavak: magánbiztonság, személyvédelem, képzés ~ private safety, close protection, training

A MAGÁNBIZTONSÁGBAN DOLGOZÓK KÉPZÉSE EURÓPÁBAN

Be kell látnunk, hogy a magán biztonsági szolgáltatók egyre nagyobb szerepet játszanak az állampolgárok biztonságának megteremtésében. Az állami rendészeti energiái végesek, azok a közterületen megvalósuló cselekményekre és bűncselekményekre fókuszálódnak elsődlegesen. A magánbiztonsági szektorral történő kooperáció egyet jelent a felelősségvállalással, a hatékonyság növelésével, és a biztonsági igények megfelelő kielégítésével, speciális helyzetek rugalmasabb és sokszor olcsóbb megoldásával s nem utolsósorban a magasabb fokú biztonság megteremtésének igényével. Az állam mindenkori feladata a biztonsági szektor hatályos jogszabályoknak megfelelő felügyelete, a jogi normakörnyezet igényekhez történő igazítása. Franciaország, és megannyi európai ország, úgy döntött szigorúbban ellenőrzi a magán biztonsági szektorban tevékenykedő cégeket. A szektor most már csak a megelőzésért felel, és a képzést, valamint a szakmai etikát szigorú irányelvek vezetik.¹

Vallom, kutatásaim s tapasztalataim okán, hogy az állami szervezeteknek jobban meg kell ismerniük a magán biztonsági szektort, annak érdekében, hogy korrekt verseny, valamint együttműködés alakulhasson ki köztük. A magánbiztonsági cégek megbízhatóságát, szolgáltatásuk színvonalának jelentős növekedését és kiszámíthatóbbá válását nem kicsiny részben a képzés, a rendszeres képzés teremtheti meg. Az állampolgárok érdekeit tartja szem előtt a CoESS általam később bemutatott elemzése is, amely vizsgálja a magánbiztonsági szektor több vertikumát, azonban itt most leginkább a jogszabályi háttérére, a képzés jelentőségére és az Unión belüli különbségekre és azonosságokra koncentrálok.

Nemcsak a magán biztonsági szolgáltatóknak delegált feladatok, de ezek szabályozása is eltérő a tagállamokban. Időrendi sorrendben a magánbiztonsági szolgáltatókra vonatkozó törvényi szabályozás az 1990-es évek elején jelent meg Nyugat Európában, és az 1990-es évek végén, illetve még később jelent meg Kelet-Európában. Két kivétel itt is akad: Olaszország 1931-ben alkotott, valamint Svédország, 1974-ben született meg a szabályozásával.²

Ha a tagállamokat rangsorolnánk a szabályozások "szigorúsága" szerint, Spanyolország állna az első helyen. A szabályozást³ néhány cég túl szigorúnak tartja, amit az EU is elismer. Az EU a törvényt ellentétesnek találta az Unió szabad mozgásról szóló alapelvével és kérésére a törvényt azóta módosították.⁴ A spanyol szabályozás az egyik legrészletesebb: követelményeket állít az egyenruha, a fegyverek, a gépjárműpark, az őrkutyák, de még a cégek pénzügyi mutatóira vonatkozóan is. A törvény a magán biztonsági szolgáltatók által végrehajtható feladatokat is megnevezi. A magán biztonsági szolgáltatók saját védelmüket nem láthatják el, egy erre szakosodott szolgáltatóval kell szerződniük. A spanyol törvény a belga törvényt⁵ vette modellül. A törvény megnevezi a magán biztonsági szolgáltatók által végrehajtható feladatokat és követelményeket állít az egyenruha, a fegyverek, a gépjárműpark

¹ Így vélekedik Michélet Alliot-Marie, a francia belügy és tengerentúli területek minisztere. Innen: COESS, (2008): La participation de la sécurité privée à la sécurité générale en Europe. CoESS – Confederation of European Security Services. Livre Blanc, Décembre 2008. Institut National des Hautes Etudes de Sécurité, France. "White paper Private Security". A dokumentumot francia nyelven dr. Finszter Géza, az Országos Kriminológiai Intézet munkatársa bocsátotta rendelkezésünkre, elérhető az In-Kal Security 2000 Kft. archívumában.

² U.o.

³ Az 1992. július 30-án elfogadott törvényt módosították, 1999 január 29-én Királyi rendeletben és a 2007 szeptember 14-ei Királyi Rendeletben.

⁴ Az Európai Bíróság a törvényt 1998-ban ellentétesnek találta az EU alapelvével, mert biztonsági örkizárólag spanyol állampolgárok lehettek, majd 2002-ben mert a külföldön bejegyzett cégeket hátrányosan megkülönböztette.

⁵ A magánbiztonsági szolgáltatókról és a speciális biztonságról szóló 1990-ben elfogadott norma

és az örképzés vonatkozásában. A spanyol törvény alapján született meg a portugál törvény 2004-ben. Spanyolországban, Belgiumnak és Portugáliának van a legszigorúbb törvénye a magán biztonsági szolgálatokat illetően.

Svédországban a szakmai szabályrendszer többszintű: a törvény irányelveket, elvárásokat fogalmaz meg a szakmának⁶, a kormányzati határozatok az irányelvek végrehajtását szabják meg, míg az országos rendőrkapitányság az ehhez tartozó követelményeket, standardokat állítja fel. A törvény követelményeket állít az egyenruha, a fegyverek, a gépjárműpark és az örképzés vonatkozásában. Ez a szabályozás rendkívül érdekes. A társadalmi párbeszédre híres Svédország jelen törvénye is a magánszférával történt egyeztetés után született meg. A cégek pedig alkalmazottaik álláspontját képviselték. Ezért a törvényi szabályozásokat a szakma elfogadta. A volt Keleti blokk tagországai is a szigorú szabályozással rendelkező országok csoportjához sorolhatók. Szlovákiában a Belügyminisztériumhoz tartozó magánbiztonsági hivatal négy területen tevékenykedik:

- törvényi változást sürget;
- meghatározza a metodikát;
- megszervezi a szakvizsgákat;
- felügyeli a cégek tevékenységét.

Északi szomszédunknál, Szlovákiában⁷ a magán biztonsági szolgálatok állami felügyelet alatt állnak. Romániában⁸ és hazánkban⁹ ehhez hasonló a törvényi szabályozás. Majdnem minden vizsgált tagországban a biztonsági örkök valamiféle szakmai képzést kapnak. Kivétel Németország, ahol a jelentkezők vagy az Ipari és Kereskedelmi Kamara által szervezett szóbeli vizsgán vesznek részt, vagy 40 órás képzésen, amely azonban nem állít vizsgakövetelményt. A többi tagországban a képzés időtartama nagyon különböző. A leghosszabb képzés Magyarországon van 320-430 óra, a választott szolgálati területtől függően (biztonsági felügyelet, pénzszállítás, személyvédelem). Svédországban a követelmény 40 óra, Spanyolországban 180 óra, Lettországon 160 óra. Romániában a választott szolgálati területtől függően 90-360 óra a képzés tartama. A többi tagországban a következőképpen oszlik meg a képzés: Portugália 130 óra, Denmark 111 óra, Finnország 100 óra, Szlovákia 70-90 óra a választott szolgálati területtől függően, Franciaország 70 óra, Belgium 66 óra a beosztottnak és 72 óra a vezetőknek. Az Egyesült Királyságban 32 óra képzést írnak elő. A továbbképzés kérdése is különbözően szabályozott a tagországokban. Spanyolországban kötelező a 20 órás éves továbbképzés, míg Svédországban háromévenként egy hét továbbképzés a követelmény, végül Belgiumban 32 óra ötévenként.

A kötelező képzés megszervezése sem egységes az Unión belül; van ahol ez állami feladat, van ahol magán. Spanyolországban a képzés megszervezése, a tanárok akkreditálása és a majdnem 500 különféle képzési centrum (tornatermektől a taktikai helyiségekig) engedélyezése az állami rendőrség felügyelete alá tartozik. A rendőrség tartja a magáncégekhez jelentkezők felvételi vizsgáját is.¹⁰ Ezzel a gyakorlattal magam is azonosulok. A fegyvertartási engedélyek kiadása és a kiképzés a Guardia civil hatáskörébe tartozik. Romániában is állami feladat a biztonsági örképzés megszervezése. A rendőrség kidolgozza a tananyagot, majd engedélyezteteti a Kormányfővel, a Belügyminisztériummal és az Oktatási Minisztériummal. A vizsgabizottságok legalább egy tagja rendőrtiszt! A képzést sokszor aránytalanul nehéznek tartják a tényleges feladatellátás szempontjából. Sokan kifogásolják,

⁶ A magán biztonsági szektor törvénye 1974

⁷ A Szlovák Nemzeti Tanács 379/1997 határozata alapján

⁸ 333/2003 Törvény a területek, személyek és áruk biztonságáról és őrzéséről.

⁹ 2005. évi CXXXIII. Törvény

¹⁰ 68 alkalommal 1997 óta

hogy a külalakot többre értékeli az ügyfelekkel tanúsított magatartásnál.¹¹ A jövőben érdekes kutatásnak tartanék egy, a biztonsági őrök képzését, továbbképzését reprezentáló kutatást, amely interjúkkal a vizsgára is koncentrálna.

Szlovákiában az állam nem vesz részt az oktatásban, a képzést magáncégek végzik. A tanárokkal szembeni követelmény legalább 5 éves biztonsági szolgálati jogviszony és a Belügyminisztérium által kiadott engedély, amely 10 évig érvényes. A tananyag tartalma és a tanuló- tanár arányszámot is felügyeli a belügyi tárca.¹² Magyarországon a rendőrség közreműködött a tananyag elkészítésében. Az Egyesült Királyságban csak az érzékeny területeken dolgozó biztonsági őrök kapnak rendőrség által kialakított képzést. Franciaországban és Belgiumban a belső vagy külső szolgáltató képzési centrumait a Belügyminisztérium engedélyezi. Svédországban professzionális magán Képzési Központok vannak, amelyeket a helyi hatóságok engedélyeznek. Több mint egy tucat ilyen képzési központ van, és a nyújtott képzés minőségét a hatóság monitorozza. A képzés minősége nemzetközileg elismert és elfogadott. A rendőrség az önvédelmet oktató tanárokat képezi.

Végül Németországban a képzést az Ipari és Kereskedelmi Kamara és szakmai szervezetek tartják, míg a tananyagot a tartományok dolgozzák ki. A képzést biztosító szervezeteknek nem kell külön engedély, valamint az álláskeresők átképzését a tartományi kormányok finanszírozzák.

Mindez azonban csak a biztonsági őr képzésre vonatkozó szabályozás, meg kell vallani, a személyvédelem specifikumait intézményi rendszerben nem tanulhatják a leendő testőrök. A következő részben azt mutatom be, mi hogyan tanítjuk és tesszük e tevékenységet.

AZ ÁLTALUNK MEGVALÓSÍTOTT SZEMÉLYVÉDELEM¹³

A személy- és vagyonvédelmi, valamint a magánnyomozói tevékenység szabályáról szóló 2005. évi CXXXIII. törvény 74.§ 1. pont d.) alpontja alapján a természetes személyek életének és testi épségének védelme az egyik szolgáltatási fajta, amelyet más jogszabály testőri szolgáltatásnak is nevez, az ahhoz szükséges rész-szakképesítést pedig testőri szakképesítésnek. Mások személyvédelemnek nevezik ezt a szolgáltatási fajtát.

A személyvédelem, megítélésünk szerint a következő formában hajtható végre:

- közvetlen személyőrzés;
- lakóhely, ideiglenes szálláshely biztosítás;
- munkahely biztosítás;
- rendezvény- és programhely biztosítás;
- biztosítás a közlekedésben.

A személyvédelem a védett személy biztosítása a személyvédelmi formákban.

A személyvédelem végrehajtásának mozzanatai, szinterei:

- A védett személy tanulmányozása, védelmi igényeinek megismerése, személyes beszélgetés, információgyűjtés módszerével.
- A védett személy életét, testi épségét, egészségét veszélyeztető források, kockázati tényezők felmérése, értékelése.
- A személyvédelmi terv kidolgozása.

¹¹ Sok panasz van a biztonsági őrök fizikai erővel való visszaéléssel kapcsolatban.

¹² Max 30 fős csoportokban van erre lehetőség

¹³ BÖKÖNYI István - JÁRMY Tibor: A magánbiztonság főszereplője: a biztonsági őr. Jegyzet az In-Kal Security 2000 Kft. Biztonsági őr (Vagyonőr, Testőr) szakképzésének hallgatói számára. Budapest, 2009. ISBN: 978-963-06-7951-0

- A személyvédelem tervet végrehajtó állomány felkészítése a terv végrehajtására.
- A közvetlen személyőrzés végrehajtása testőrrel (testőrökkel).
- A védett személy lakóhelye, szálláshelye biztosításának végrehajtása.
- - A védett személy munkahelye biztosításának végrehajtása.
- - A védett személy biztosításának végrehajtása rendezvényeket, rendezvénynek nem minősülő más programokon.
- - A védett személy biztosítása gépkocsival történő közlekedés esetén, tömegközlekedési eszközön, vasúton, hajón, repülőgépen.

A biztonsági őrök, mint testőrök legtöbbször közvetlen személyőrzési feladatokat látnak el. A közvetlen személyőrzés végrehajtható gyalogosan egy fős, két fős, három fős, négy fős, öt fős, hat fős gyalogos védelmi alakzatban. Az ilyen alakzatokat a háromtól hatfős alakzatokig egy védelmi gyűrűbe szervezzük. Tömegben, fokozott kockázat, és veszélyhelyzet esetén legalább kilenc fő testőr részvételével, két védelmi gyűrű, legalább 15 fő testőr alkalmazásával három gyalogos védelmi gyűrű is kialakítható a védett személy körül.

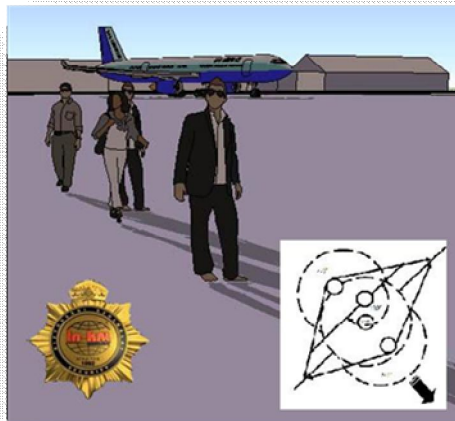
A közvetlen személyőrzés gyalogos alakzatainak kialakítását, az alakzatok mozgását a gyakorlati foglalkozásokon sajátítják el a testőr rész-szakképesítési oktatásban résztvevők.

1. ábra. Személybiztosítási alakzat 1 fős

A közvetlen személyőrzés végrehajtása napjainkban leggyakrabban személygépkocsival történik. A védett személy gépkocsiját állandóan őrzött parkolóban, vagy zárt garázsban kell tartani. Elindulás előtt minden esetben át kell vizsgálni a gépkocsit, ide értve a motorházat, utasteret, csomagteret, az alvázat, a kerekeket, a gépkocsiban lévő audio-vizuális szórakoztató eszközöket. A gépkocsiban legyen tűzoltó készülék, ablaktörő kalapács, az életmentéshez, elsősegélynyújtáshoz szükséges egészségügyi csomag, lövedékálló mellény, 2 db pótkerék.

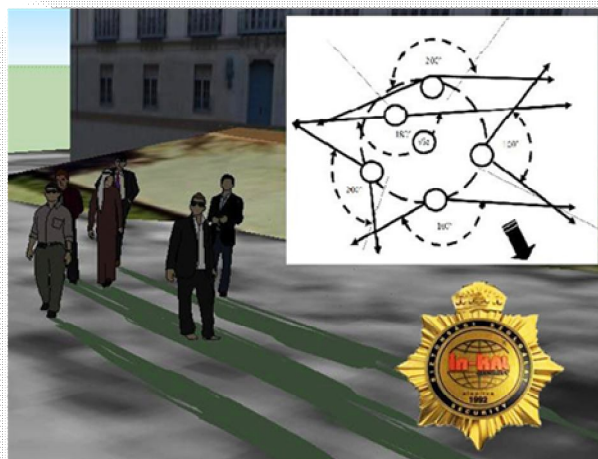
Amennyiben a védett személyt szállító gépkocsi vezetője egyben testőr is, a védett személy a hátsó ülésen, mögötte üljön. Amennyiben egy testőr is tartózkodik az autóban a gépkocsivezetőn kívül, a testőr a jobb első ülésen üljön, a védett személy pedig a testőr mögött foglal helyet. Amennyiben a gépkocsiban egy gépkocsivezető és két testőr is tartózkodik, az egyik testőr a jobb első ülésen, a másik testőr a gépkocsivezető mögött üljön, a védett személy pedig a jobb első ülésen ülő testőr mögött foglaljon helyet.

2. ábra. Személybiztosítás 3 fős alakzatban

Több gépkocsival történő közvetlen személyőrzés esetén a védett személy az első gépkocsiban utazzon egy gépkocsivezetővel és egy vagy két testőrrel. A második – követő – gépkocsiban utazzon olyan testőr csoport, amely felveszi a harcot az esetleges támadó személyekkel, és fedezi az első gépkocsi menekülését, amely a védett személy kivonását, menekülését végzi a veszélyes helyszínről.

A lakóhely, ideiglenes szálláshely biztosítása történhet soklakásos blokkházban, többlakásos társasházban, családi házban, villalakásban. A biztosítás történhet a lakóhelyen kívüli figyelő eszközökkel, álló vagy mozgó biztosító őrökkel, biztosító járőrökkel. Minden esetben tervezni kell több menekülési útvonalat rendkívüli események bekövetkezésének esetére. A munkahely biztosítása függ a munkahely elhelyezési körülményeitől, a munkatársak számától, a munkahelyre a külső, ismeretlen személyek belépési lehetőségeitől, a munkahelyet védő biztonságtechnikai rendszer kiépítettségétől. Célszerű, ha a munkahelyet biztosító testőröket, munkatársaknak álcázzák a biztosítást szervező, vezető személyek. A munkahely biztosításával is tervezni kell a menekülési útvonalakat.

3. ábra. Védelmi alakzat

A rendezvényeken való megjelenés esetén szükséges a rendezvényhelyszín előzetes átvizsgálása, a védett személy rendezvényen történő közvetlen személyőrzése gyalogos alakzatokban, továbbá a menekítési útvonalak tervezése is.

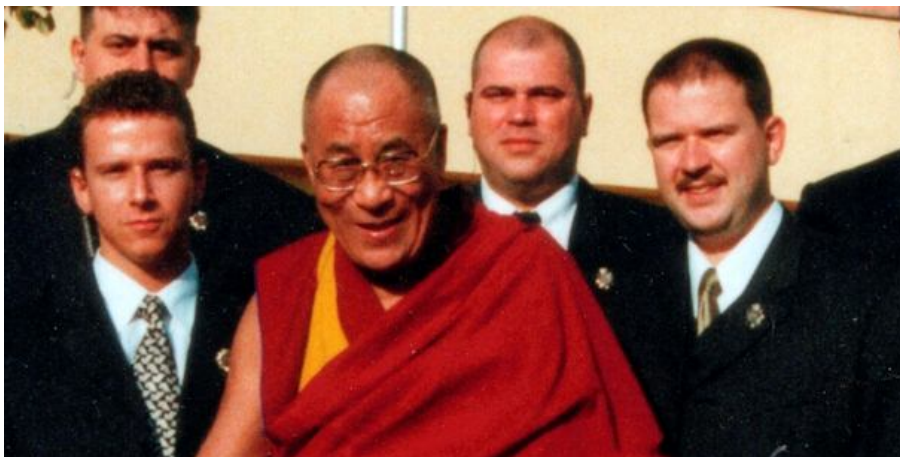
A biztosítás a közlekedésben megvalósulhat gépkocsiban biztosítással. A védett személy közforgalmi tömegközlekedési eszközökön utazásánál mindig a testőrnek (testőröknek) kell előbb felszállnia a járműre, illetve neki (nekik) kell elsőként leszállnia, a védett személy a testőr (testőrök) után szálljon fel, illetve szálljon le. A testőr a védett személy mellett álljon, vagy üljön a tömegközlekedési eszközön. Több testőr védelmi gyűrűt is alkothat a védett személy körül a tömegközlekedési eszközön. Vasúton történő utazásnál előzetesen a felszálló testőr vizsgálja át a vasúti kocsit, ideértve a mosdót is. Hajón történő utazásnál a testőrök gondoskodjanak külön mentőmellényről a védett személy számára.

4. ábra. Biztosítás gépjárművel

A LEGSZEMÉLYESEBB KAPCSOLAT

Nagyon büszkék vagyunk arra, hogy az általunk védett személyek biztosításakor teljesítményünk minden esetben a legnagyobb elismerést vívta ki nem csak a védett személy, (sok esetben annak kormánya, saját biztosító csapata), hanem a szűkebb és tágabb szakma előtt is.

1. kép. Sokak mellett a Dalai Láma biztonságát is szavatoltuk Magyarországon

Ennek megfelelni, erre a minőségre hosszú távon garanciát vállalni, a legszilárdabb szakmai meggyőződés szerint csak akkor lehet, ha a nemzetközi tapasztalatok birtokában, a legkorszerűbb technikai környezetben, folyamatos és állandó képzésben tartjuk a személybiztosításban részt vevő testőreinket. E hivatás nem örök életre szól. A fokozott pszichikai terhelés, sok esetben a biztonságot jelentő család hiánya, a napi legalább 12 órás folyamatos szolgálat, a fizikai, erőnléti vizsgák csak a legelhivatottabbaknak, és karrierjük csúcán biztosítja ezen örök életre szóló, egyedüli munkát. "A legszemélyesebb kapcsolat" ez,

amely bár munkát jelent, mégis a legközvetlenebb aurát teremti meg védő és védett között - fogalmazott egykor számomra a világ egyik vezető politikusa.

A képzést ezért a minőségbiztosítási feladatokkal egyenértéken kezeli a menedzsment. Minden lehetőséget megragadok, hogy munkatársaim a világ élvonalába tartozó szakmai műhelyekben vehessenek részt képzéseken, bizonyíthassák rátermettségüket. Az éves képzési terv legfontosabb része a képzések megtervezése, amely mellett magam is gondot fordítok arra, hogy ne csak a szenttelen professzionalizmus, hanem a személyes, négy szemközi beszélgetések is építsék szolgáltatásaink hírnevét. Nagyon hasznosnak tartanám, ha Budapest adhatna otthont egy, a magánbiztonsági szolgáltatók számára biztosított képzési központnak, hiszen a jogi különbözőségek nem jelentősek, a gyakorlat pedig közel azonos.

Felhasznált irodalom

- [1] COESS, (2008): La participation de la sécurité privée á la sécurité générale en Europe. CoESS – Confédération of European Security Services. Livre Blanc, Décembre 2008. Institut National des Hautes Etudes de Securite, France.”White paper Private Security”. A dokumentumot francia nyelven dr. Finszter Géza, az Országos Kriminológiai Intézet munkatársa bocsátotta rendelkezésünkre, elérhető az In-Kal Security 2000 Kft. archívumában.
- [2] 2005 évi CXXXIII. Törvény a személy- és vagyonvédelmi, valamint a magánnyomozói tevékenység szabályairól
- [3] BÖKÖNYI István - JÁRMY Tibor: A magánbiztonság főszereplője: a biztonsági őr. Jegyzet az In-Kal Security 2000 Kft. Biztonsági őr (Vagyonőr, Testőr) szakképzésének hallgatói számára. Budapest, 2009. ISBN: 978-963-06-7951-0
- [4] DEUTSCH, William: About.com Guide to Business Security
http://bizsecurity.about.com/od/physicalsecurity/u/Phys_sec_path.htm#s2